

17.12.2025

Kunta- ja alueosasto
Lainsäädäntöneuvos Saara Rahko

Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Laskennallisten kustannusten perushinnat

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021, jäljempänä valtionosuuslaki) nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain seuraavaa varainhoitovuotta varten lain 19 §:n 1 momentin nojalla 6–12 §:ssä tarkoitetut laskennallisten kustannusten perushinnat ja 20 §:n 1 momentin nojalla 13–17 §:ssä tarkoitetut lisäosien perushinnat. Perushinnalla tarkoitetaan kunnan valtionosuuden perusteena olevien laskennallisten kustannusten perusteena käytettävää asukaskohtaista laskennallista perustetta tai määräytymisperusteiden asukaskohtaista hintaa.

Laskennallisten kustannusten ja lisäosien perushinnoista vuodelle 2025 on säädetty 1.1.2025 voimaan tulleen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1393/2022) 1 §:ssä. Mainittua pykälää ehdotetaan muutettavaksi vuoden 2026 perushintojen säätämiseksi.

Valtionosuuslain 15 §:ssä tarkoitettua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa määriteltäessä käytetään kunnan toimintaa ja kunnan toiminnan tulosta kuvaavia indikaattoreita. Indikaattoreista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen määräytymisperusteista ja laskennasta sekä laskennassa käytettävistä tilastotiedoista annetaan valtionosuuslain 15 §:n 3 momentin mukaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Yhteen toiminnan tulosta kuvaavaan indikaattoriin ehdotetaan muutosta.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Asetusehdotus on käsitelty kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Laskennallisten kustannusten perushinnat

Asetuksen 1 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi vuodelle 2026 kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 6–12 §:ssä tarkoitetut laskennallisten kustannusten perushinnat ja 13–17 §:ssä tarkoitetut lisäosien perushinnat.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 19 §:n 2 momentin mukaan laskennallisten kustannusten perushinnoista säädettäessä otetaan huomioon valtionosuustehtävien laajuuden ja laadun arvioidut muutokset 22 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla, kustannustason arvioidut muutokset 22 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla sekä ne tarkistukset, jotka 23 §:n mukaisesti tehdään vuosittain valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistamiseksi.

Lain 20 §:n 2 momentin mukaan lisäosien perushintaa säädettäessä otetaan huomioon kustannustason arvioidut muutokset 22 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Perushintoihin on tehty lain 22 §:n 2 momentissa tarkoitettu indeksikorotus. Vuonna 2026 peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,5 prosenttia. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään vuonna 2026 indeksikorotuksen 1 prosenttiyksikköä vastaava vähennys. Tämä 0,27 prosenttiyksikön vähennys on otettu huomioon vuoden 2026 valtionosuusprosentissa. Vähennys ei vaikuta perushintojen tarkistamiseen, vaan alentaa valtionosuusprosenttia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa määriteltäessä käytettävät indikaattorit

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa määriteltäessä käytettävät indikaattorit määritellään asetuksen liitteessä. Liitteen osaan 2. *Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa määriteltäessä käytettävät kunnan toiminnan tulosta kuvaavat indikaattorit* kohtaan 1 ehdotetaan muutosta. Kohdassa säädetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyn kahden kysymyksen tuloksien käytöstä kunnan toiminnan tulosta kuvaavana indikaattorina. Kysymys oppilaiden ylipainosta ehdotetaan poistettavaksi. Vastauksista kysymykseen ei ole saatu enää luotettavaa dataa, koska oppilaat eivät halua vastata painoan koskevaan kysymykseen. Näin ollen 1 kohdan b-alakohda poistettaisiin. Muita muutoksia liitteeseen ei ehdoteta.

4 Pääasialliset vaikutukset

Laskennallisten kustannusten perushinnat

Ehdotetun asetuksen perushinnat on otettu huomioon vuoden 2026 kunnan peruspalvelujen valtionosuuksien mitoituksessa. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kunnille on vuonna 2026 yhteensä 3 550 651 000 euroa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa määriteltäessä käytettävät indikaattorit

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa määriteltäessä käytettävät indikaattorit määritellään asetuksen liitteessä.

5 Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2026.

Eesitys:

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.